

מגילה

פרק ג'

אמרו לו: אם פן, אף לא מעיר גדולה לעיר קטנה!

ב אין מוכרין בית הכנסת, אלא על תנאי שאם ירצו יתזירוהו – דברי רבי מאיר.

אלא על תנאי – ואפילו משל רבים לרבים אסור למכור מכירה חלוטה, דדרך בעון הוא, כלומר: אינו בעינינו כלום. ואין הלכה כרבי מאיר.

וחכמים אומרים: מוכרים אותו ממכר עולם, חוץ מארבעה דברים – למרחץ, ולבורסקי, ולטבילה, ולבית המים.

ממכר עולם – ואפילו ליחיד, ואפילו לכל תשמישין חוץ מארבעה דברים, דלאותם ארבעה דברים לא ימכור.

בית המים – לכביסה. אי נמי, למי רגלים.

רבי יהודה אומר: מוכרין אותו לשם חצר, והלוקח מה שירצה יעשה.

רבי יהודה אומר מוכרין אותו לשם חצר וכו' – ואין הלכה כרבי יהודה.

ג ועוד אמר רבי יהודה: בית הכנסת שחרב אין מספידין בתוכו, ואין מפשילין בתוכו חבלים, ואין פורשין לתוכו מצודות, ואין שוטחין על גגו פירות, ואין עושין אותו קפודריא, שנאמר (ויקרא כ"ו לא) "והשמותי את מקדשיכם" – קדושתו אף בשעה שוממין.

ואין מפשילין – גודלים ופותלים. והוא הדין לכל שאר מלאכות, אלא הפשלת חבלים צריך מקום רחב ידים, ובית הכנסת בית גדול הוא

מגילה

פרק ג'

א בני העיר שמכרו רחובה של עיר, לוקחין בדמיו בית הכנסת. בית הכנסת, לוקחין תיבה. תיבה, לוקחין מטפחות. מטפחות, לוקחין ספרים. ספרים, לוקחין תורה.

רחובה של עיר – יש בה קדושה, שמתפללין בה בתעניות. וחכמים פליגי על סתם מתניתין, ואמרי רחובה של עיר אין בה משום קדושה, הואיל ואין מתפללין בה אלא באקראי בעלמא. והלכה כחכמים.

בית הכנסת לוקחים תיבה – ודוקא בית הכנסת דכפרים הוא דמצוי מוצני לה, אבל בית הכנסת דכפרים, כיון דמעלמא קא אתו לה, הויא דרבים ולא מצוי מוצני לה.

ספרים – נביאים וכתובים.

אבל אם מכרו תורה, לא יקחו ספרים. ספרים, לא יקחו מטפחות. מטפחות, לא יקחו תיבה. תיבה, לא יקחו בית הכנסת. בית הכנסת, לא יקחו את הרחוב. וכן במותריהן.

אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים – דמעלין בקודש ואין מורדין.

וכן במותריהן – מכרו ספרים ולקחו ממקצת הדמים תורה, לא יקחו מן המותר דבר שקדושתו פחותה.

ולא נאמרו כל הדברים הללו אלא כשלא מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר, אבל אם מכרו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר, אפילו לקנות בדמים שכר לשמות, מותר. ודוקא בשל כפרים כדאמרין.

אין מוכרין את של רבים ליחיד, מפני שמורדין אותו מקדושתו – דברי רבי יהודה.

מגילה

פרק ג'

וְרָאוּי לָכֵן, וְהָיִי אוֹרְחִיָּה.

קפנדריא - לקצר הילוכו דרך בית הפנסת. וילשון קפנדריא - "אדמקיפנא דרי אעול בהא", כלומר: בעוד שאני צריך להקיף שורות בתים, אקצר מהלכי ואפנס דרך כן.

עלו בו עשבים, לא יתלוש, מפני עגמת נפש.

מפני עגמת נפש - שיזכרו ימי בנינו, ויתנו לב לבנותו אם יוכלו, או יבקשו עליו רחמים שיחזור. לפיכך אין אסור אלא ללקוט עשבים ולהאכיל לבהמה או לאבדם לגמרי, אבל ללקוט ולהניחם במקומם מותר, דאיכא עגמת נפש.

ח ראש חודש אדר שחל להיות בשבת, קורין בפרשת שקלים.

קורין פרשת שקלים - פי תשא, להודיע שייבאו שקליהם באדר כדי שיקריבו באחד בניסן מתרומה חדשה.

חל להיות בתוך השבת, מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת.

מקדימין לשעבר - קורין פרשת שקלים בשבת שלפני ראש חודש. ואפילו חל ראש חודש אדר בערב שבת, מקדימין לשבת שעברה.

ומפסיקין בשבת הבאה - מלומר פרשה שניה, כדי שתקרא פרשת זכור בשבת הסמוכה לפורים, לסמוך מחיית עמלק למחיית הקן.

בשניה, זכור. בשלישית, פרה אדומה. ברביעית, "החודש הזה לכם". בחמישית, חוזרין לכסדרן.

בשלישית פרה אדומה - להזהיר את ישראל לטהר עצמם כדי שיעשו פסחיהם בטהרה. ואיזו היא שבת שלישית? כל שסמוכה לפורים מאחריה. וכשחל ראש חודש ניסן להיות בשבת, הוּא לה שבת שלישית שבת הסמוכה לראש חודש ניסן, כדי לסמוך אזהרת טהרת טמאי מתים לפסחים.

ברביעית החודש הזה - ששם פרשת הפסח.

מגילה

פרק ג'

לכסדרן - לסדר ההפטרות - שעד הנה מפטירין מעין ארבע פרשיות: פרשת שקלים (מלכים ב' י"ב) "בן שבע שנים", פרשת זכור (שמואל א' ט"ו) "פקדתי את אשר עשה לך עמלק", פרשת פרה (יחזקאל ל"ו) "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיֵּם טְהוֹרִים", פרשת החודש (יחזקאל מ"ה) "בְּרֵאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ". מכאן ואילך חוזר להפטיר מעין פרשת היום.

לפל מפסיקין: בראשי חודשים, בחנוכה ובפורים, בתעניות ובמעמדות, וביום הכיפורים.

לפל מפסיקין - שאין מפטירין מעין הפרשה אלא מעין המאורע.

ח בפסח קורין בפרשת מועדות של תורת כהנים, בעצרת "שבעה שבועות", בראש השנה "בחודש השביעי באחד לחודש", ביום הכיפורים "אחרי מות", ביום טוב הראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים, ובשאר כל ימות החג בקרבנות החג.

בפרשת מועדות שבתורת כהנים - "שור או כשב או עז", ובימא קמא מיירי. והאידנא נהוג עלמא שקורין ביום ראשון "משכו וקחו לכם", ומפטירין בפסח גלגל. בשני "שור או כשב", ומפטירין בפסח יאשיהו. בשלישי "קדש לי כל בכור". ברביעי "אם כסף תלוה". בחמישי "פסל לך". בששי "ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו". בשביעי שירת הים, ומפטירין "וידבר דוד". בשמיני שהוא יום טוב אחרון של גלויות קורין "כל הבכור", ומפטירין "עוד היום בנוב לעמוד".

בעצרת ביום טוב ראשון, "בחודש השלישי", ומפטירין במרפכה של יחזקאל. ביום טוב שני של גלויות קורין "כל הבכור", ומפטירין בחבקוק.

בראש השנה "וה' פקד את שנה", דבראש השנה נפקדה שנה, ומפטירין בחנה, שגם היא נפקדה בראש השנה. ביום טוב שני בעקדה, ומפטירין "הבן יקיר לי אפרים". ביום הכיפורים שחרית קורין באחרי מות, ומפטירין

מגילה

פרק ג'

ואין עולין להם מן החשבון - כשיגיע יום
שבת יחזרו ויקראו מה שקראו בשני ובחמישי
ובשבת במנחה.

שנאמר (ויקרא כ"ג מד) "ויזכר משה את מועדי
ה' אל בני ישראל" - מצותן שיהו קורין כל
אחד ואחד בזמנו.

שנאמר ויזכר משה - אפולח מתניתין קאי,
ללמוד מכאן שמצוה לקרות בכל המועד מענין
המועד.

מגילה

פרק ג'

"פה אמר רם ונשא". במנחה קורין בעריות,
ומפטירין ביונה.

בשני ימים טובים של חג קורין "שור או כשב
או עז", ומפטירין ביום טוב ראשון "הנה יום
בא לה'", וביום טוב שני "ויקהלו אל המלך".
ושאר כל ימות החג קורין בקרבנות החג.

ביצד? יום שלישי שהוא יום ראשון של חול
המועד, כהן קורא "וביום השני", לוי קורא
"וביום השלישי", ישראל קורא "וביום
הרביעי", והרביעי חוזר וקורא "וביום השני"
"וביום השלישי".

וביום הרביעי כהן קורא "וביום השלישי". לוי
קורא "וביום הרביעי", ישראל קורא "וביום
החמישי", והרביעי חוזר וקורא "וביום
השלישי" "וביום הרביעי". וכן כולם.

ביום טוב אחרון של חג "כל הבכור", ומפטירין
"ויהי ככלות שלמה". ולמחר קורין "וזאת
הברכה", ומפטירין "ויהי אחרי מות משה".

ושבת שחל להיות בחולו של מועד, בין בפסח
בין בסוכות, קורין "ראה אתה אומר אלי",
ומפטירין בפסח "העצמות היבשות", ובסוכות
"ביום בא גוג", שמסורת בגדינו דתחיית המתים
עתידה להיות בפסח, ומלקחמות גוג ומגוג
בסוכות.

ח בחנוכה בנשיאים, בפורים "ויבוא
עמלק", בראשי חדשים "ובראשי חדשיכם",
במעמדות במעשה בראשית, בתעניות ברכות
וקללות. אין מפסיקין בקללות, אלא אחד קורא
את כולן.

במעמדות במעשה בראשית - שבשביל
הקרבנות נתקיימו שמים וארץ. וסדר קריאתן
מפורש במסכת תענית בפרק אחרון.

בתעניות ברכות וקללות - "אם בחקותי",
להודיע שעל עסקי החטא באה פורענות לעולם,
ויחזרו בתשובה וינצלו מצרתם.

בשני ובחמישי ובשבת במנחה, קורין בסדרון,
ואין עולין להם מן החשבון.

קורין בסדרון - בסדר פרשת היום.